

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 68/2012-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. mája 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti A. G., Š., zastúpeného advokátom JUDr. A. B., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 130/2004, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo A. G. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. A. G. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré mu j e Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý A. G. uhradiť trovy konania v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. A. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. januára 2012 doručená s'ťažnosť A. G., Š. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. A. B., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 o nároku na náhradu škody na motorovom vozidle (o zaplatenie sumy 126 104 Sk s príslušenstvom).

S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti okrem iného uviedol, že je účastníkom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 (pôvodne pod sp. zn. ROB 23/04) v procesnom postavení navrhovateľa v 1. rade. Ďalej uviedol, že „*Predmetom konania je nárok s'ťažovateľa na úhradu škody na motorovom vozidle zn. SCANIA, titulom poistnej udalosti, ktorá sa stala dňa 21. 7. 2003.*

Predmetné konanie začalo podaním žaloby na súde – návrhom na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie 126.104,- Sk (4.185,89 €) a to zo dňa 13. 1. 2004.

Po podaní návrhu súd v primeranej lehote nariadil v skrátanom konaní dňa 11. 2. 2004 platobný rozkaz, ktorý doručil účastníkom konania. Dňa 10. 3. 2004 podal odporca v 1. rade voči platobnému rozkazu odpor, odporca v 2. rade tak učinil dňa 15. 3. 2004. Od toho momentu je konanie pred okresným súdom poznačené zbytočnými prieťahmi. Pokiaľ okresný súd vykonáva vo veci procesné úkony, tieto sú vykonávané s veľkými časovými odstupmi a neefektívne, že sa až stráca význam predmetného súdneho konania. V období od marca 2004 do októbra 2009 bolo vo veci vytýčené iba jedno súdne pojednávanie, ďalšie pojednávania sa konali dňa 6. 10. 2009 a 1. 12. 2009, kde súd rozhodol o nariadení znaleckého dokazovania. Od ostatného pojednávania opätovne dochádza vo veci k zbytočným prieťahom, a to tým, že súd najprv ustanovil do konania znalca Ing. R. H., ktorý už od roku 2007 pracuje v Škótsku a znaleckú činnosť nevykonáva (ČL 199 spisu), neskôr ustanovil súd do konania znalca Ing. J. K., ktorý ako pracovník znaleckej organizácie S. s. r. o. vypracoval na objednávku navrhovateľa v 2. rade znaleckú expertízu tohto prípadu (nachádzajúcu sa v súdnom spise), ktorej otázky boli v zásade totožné s tými, ktoré má zodpovedať súdom ustanovený znalec. Dňa 22. 6. 2011 sťažovateľ urgoval ďalší postup konania. Dňa 19. 8. 2011 ustanovil súd do konania znalkyňu Ing. E. K., ktorej uložil, aby v lehote 30 dní vypracovala vo veci znalecký posudok. Od tej doby podľa vedomostí sťažovateľa súd vo veci nevykonal žiadny úkon.

Dňa 2. 11. 2012 podal sťažovateľ na okresný súd sťažnosť na prieťahy v konaní v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z., ktorú adresoval do rúk predsedníčky súdu JUDr. A. K. ...

Predsedníčka do dňa spísania tejto sťažnosti, t. j. do 4. 1. 2012 sťažnosť nevybavila, ani nerozhodla v zákonnej lehote o predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti.“

Sťažovateľ vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti po prerokovaní veci rozhodol týmto nálezhom:

„1. Okresný súd Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 porušil základné právo sťažovateľa A. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Bratislava I je povinný vyplatiť A. G. sumu 4.000 € ako primerané finančné zadostučinenie, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 323,50 € na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. A. B., B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní uznesením č. k. IV. ÚS 68/2012-13 z 2. februára 2012 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 8. februára 2012 vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k sťažnosti a k jej prijatiu na ďalšie konanie, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení z 27. apríla 2012 (sp. zn. Spr. 3144/2012) doručenom ústavnému súdu 7. mája 2012 okrem iného uviedla:

«Sťažovateľ sa v sťažnosti domáha ochrany svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného Ústavou Slovenskej republiky, ktoré mu malo byť porušené postupom Okresného súdu Bratislava I, vo veci vedenej pod sp. zn. 25 Cb/130/2004. V predmetnej veci sa sťažovateľ ako navrhovateľ v I. rade domáha zaplatenia sumy vo výške 4.185,89 EUR s príslušenstvom titulom náhrady škody na motorovom vozidle, vzniknutej pri poistnej udalosti, ktorá sa stala dňa 21. 07. 2003. Mám za to, že vzhľadom na skutkový stav veci a s tým súvisiacu náročnosť dokazovania vo veci, ide o spor skutkovo a právne zložitejší.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že od momentu podania odporu odporcu v II. rade voči vydanému platobnému rozkazu na súd, to je odo dňa 15. 03. 2004, je konanie poznačené zbytočnými prieťahmi.

Zo spisového materiálu veci vyplýva, že odo dňa 13. 01. 2004, kedy bol návrh na začatie konania doručený na súd (zapísaný do súdneho registra „Rob“ pod sp. zn. Rob/23/2004), do dňa vyhotovenia predmetného vyjadrenia, boli vo veci uskutočnené nasledujúce procesné úkony súdu a účastníkov:

- Dňa 11. 02. 2004 vydal súd vo veci platobný rozkaz.*
- Dňa 10. 03. 2004 bol súdu doručený odpor odporcu v I. rade.*
- Dňa 12. 03. 2004 súd vyzval uznesením odporcu v I. rade na zaplatenie SP za odpor a zaslal odpor odporcu v I. rade navrhovateľom.*
- Dňa 15. 03. 2004 bol súdu doručený odpor odporcu v II. rade.*
- Dňa 18. 03. 2004 zaslal súd odpor odporcu v II. rade navrhovateľom.*
- Dňa 13. 04. 2004 bolo súdu doručené vyjadrenie navrhovateľa k odporom.*
- Dňa 21. 04. 2004 bol spis podľa rozvrhu práce prevedený do registra „Cb“ z dôvodu odporu a pridelený zákonnej sudkyňi JUDr. I. H.*
- Dňa 16. 03. 2005 súd vytýčil pojednávanie vo veci na deň 28. 10. 2005.*
- Dňa 16. 03. 2005 súd vyzval uznesením odporcu v II. rade na zaplatenie SP za odpor.*
- Dňa 06. 07. 2005 odporca v II. rade zaplatil súdny poplatok za odpor.*
- Dňa 28. 10. 2005 súd meritorne pojednával; pojednávanie odročené na neurčito za účelom doloženia dôkazov účastníkmi v lehote 60 dní.*
- Dňa 17. 01. 2006 súd vytýčil pojednávanie vo veci na deň 19. 07. 2006.*
- Dňa 19. 07. 2006 pojednávanie odročené pre neprítomnosť navrhovateľov.*
- Dňa 17. 08. 2006 súd vytýčil pojednávanie vo veci na deň 04. 05. 2007.*
- Dňa 04. 05. 2007 pojednávanie súdu odročené pre neprítomnosť navrhovateľov a odporcu v I. rade.*
- Dňa 16. 02. 2007 doručená plná moc pre nového právneho zástupcu navrhovateľov.*
- Dňa 18. 06. 2007 urgencia nového právneho zástupcu navrhovateľov o vytýčenie termínu pojednávania.*
- Dňa 09. 10. 2007 bolo súdu doručené vyjadrenie odporcu v II. rade Dňa 27. 03. 2008 súd vytýčil pojednávanie vo veci na deň 31. 10. 2008.*
- Dňa 22. 10. 2008 súd zrušil termín pojednávania z dôvodu PN zákonnej sudkyne.*

- Dňa 04. 02. 2009 bol spis na základe zmeny v rozvrhu práce pridelený zákonnému sudcovi JUDr. R. G.

- Dňa 30. 07. 2009 súd vytýčil pojednávanie vo veci na deň 06. 10. 2009 a zároveň vyzval účastníkov na vyjadrenie.

- Dňa 06. 10. 2009 súd meritórne pojednával; pojednávanie odročené na 01. 12. 2009.

- Dňa 01. 12. 2009 súd meritórne pojednával; pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania.

- Dňa 11. 02. 2010 vyzval súd účastníkov na zaslanie zoznamu otázok pre znalca.

- Dňa 04. 03. 2010 odporca v II. rade doručil súdu zoznam otázok na znalca.

- Dňa 17. 03. 2010 navrhovatelia doručili súdu zoznam otázok na znalca.

- Dňa 10. 06. 2010 súd opätovne vyzval odporcu v II. rade na zaslanie zoznamu otázok pre znalca.

- Dňa 29. 06. 2010 doručená súdu odpoveď odporcu v II. rade.

- Dňa 27. 07. 2010 súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil znalca.

- Dňa 14. 10. 2010 ustanovený súdny znalec oznámil súdu, že znalecký posudok nemôže vykonať.

- Dňa 26. 10. 2010 súd uznesením zmenil znalca.

- Dňa 12. 04. 2011 ustanovený nový znalec namietol zaujatosť.

- Dňa 03. 06. 2011 navrhovateľa v I. rade oznámil súdu zmenu svojho právneho zástupcu.

- Dňa 11. 07. 2011 súd vyzval účastníkov na vyjadrenie k námietke zaujatosti znalca.

- Dňa 18. 07. 2011 navrhovateľ v I. rade oznámil súdu súhlas s ustanoveným znalcom.

- Dňa 26. 07. 2011 odporca v II. rade oznámil súdu súhlas s ustanoveným znalcom.

- Dňa 19. 08. 2011 súd uznesením zmenil znalca.

- Dňa 27. 10. 2011 nová súdna znalkyňa prevzala súdny spis.

- Dňa 25. 11. 2011 súdna znalkyňa oznámila súdu, že nezískala podklady od odporcu v II. rade.

- Dňa 29. 02. 2012 bol súdu doručený znalecký posudok.

- Dňa 14. 03. 2012 súd zaslal znalecký posudok účastníkom na vyjadrenie.

Nakoľko ako podpredsedníčke Okresného súdu Bratislava I mi neprináleží posudzovať zákonnosť zvoleného postupu súdu a povahu jednotlivých jeho úkonov, ako ani usmerňovať zákonného sudcu akým spôsobom má v súdnom konaní postupovať, posudzovala som postup súdu a jednotlivé jeho úkony iba z hľadiska ich plynulosti.

V súvislosti s obdobím, keď bola vec zapísaná do súdneho registra „Rob“, konštatujem, že súd vo veci konal priebežne bez prieťahov.

Nakoľko v období, keď bola vec prevedená do súdneho registra „Cb“ a pridelená na konanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. I. H., sa lehoty medzi niektorými úkonmi súdu vo veci predĺžili, možno dospieť k záveru, že konanie predmetnej veci je poznačené zbytočnými prieťahmi zo strany súdu. Poukazujem však na to, že k vzniku prieťahov v konaní došlo bez subjektívneho zavinenia zákonnej sudkyne, prípadne vyššieho súdneho úradníka, či iného zamestnanca súdu, z objektívnych dôvodov spočívajúcich vo veľkom počte vecí v súdnych oddeleniach jednotlivých sudcov na obchodnom úseku Okresného súdu Bratislava I, spôsobeného ich nedostatočným personálnym obsadením. Rovnako považujem za potrebné poukázať na to, že pojednávania vytyčené vo veci na deň 19. 07. 2006 a následne na deň 04. 05. 2007 boli súdom odročené z dôvodu neprítomnosti navrhovateľov. Mám teda za to, že v tomto období boli prieťahy v konaní spôsobené aj nečinnosťou navrhovateľov, respektíve ich právneho zástupcu.

Odo dňa 04. 02. 2009, kedy bola vec na základe zmeny rozvrhu práce pridelená na konanie a rozhodnutie novému zákonnému sudcovi JUDr. R. G., postupoval súd vo veci priebežne a konal bez prieťahov. Mám za to, že dôvodmi, pre ktoré sa v tomto období konanie predĺžilo, boli procesné prekážky, ku ktorým došlo pri nariaďovaní znaleckého dokazovania, ako aj nečinnosť odporcu v II. rade, ktorý nereagoval na výzvu súdu zo dňa 04. 03. 2010.

Prekážky postupu súdu podľa § 107 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku zistené neboli.

V súvislosti s tvrdením sťažovateľa, že mu nebola doručená odpoveď na jeho sťažnosť na prieťahy v konaní sp. zn. 25 Cb/130/2004, ktorú na Okresný súd Bratislava I podal dňa 02. 11. 2011, uvádzam, že predmetná sťažnosť bola vybavená listom zo dňa 26. 04. 2012.

Nakoľko spisový materiál v čase podania jeho sťažnosti sa nachádzal u súdneho znalca, bola lehota na vybavenie sťažnosti v súlade s ustanovením § 65 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. predĺžená s tým, že predĺženie lehoty nebolo sťažovateľovi nedopatrením súdu oznámené.

Na záver si dovoľujem Ústavný súd Slovenskej republiky požiadať, aby v prípade, ak dospeje k záveru, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov bolo porušené, bolo vzaté do úvahy, že zákonní sudcovia, ktorým bola vec pridelená na konanie a rozhodnutie, svojím konaním vznik spomenutých prietahov v konaní nezavinili.

Zároveň si dovoľujem požiadať Ústavný súd Slovenskej republiky, aby pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy vyššie uvedené dôvody, pre ktoré sa samotná doba trvania konania predĺžila, a aby sťažovateľovi nepriznal finančné zadosťučinenie v plnej výške.»

Predsedička okresného súdu ďalej uviedla, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci tejto sťažnosti.

Ústavný súd 7. mája 2012 vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k stanovisku okresného súdu, ako aj k otázke vhodnosti nariadenia ústneho pojednávania vo veci. Právny zástupca sťažovateľa vo svojom vyjadrení zo 14. mája 2012 (doručenom ústavnému súdu 17. mája 2012) okrem iného uviedol:

„1. Pokiaľ predsedníčka okresného súdu uvádza výpočet úkonov súdu a účastníkov je potrebné uviesť, že aj z tejto chronológie úkonov vyplývajú viaceré obdobia nielen nečinnosti, ale aj neefektívnej činnosti (napr. ustanovenie znalcov, ktorí nemôžu vyhotoviť znalecký posudok) bez ohľadu na to, že sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov a súčasne podľa § 100 ods. 1 OSP akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Neefektívna činnosť súdu sa prejavuje aj po podaní sťažnosti na ústavný súd, napr. aj v tom, že okresný súd zasiela opakovane korešpondenciu na adresu advokáta, ktorý sťažovateľa už nezastupuje (posledne takýmto závadným postupom zasielal súd znalecký posudok). Postup okresného súdu hodnotíme teda ako pomalý a nesústredený.

2. *Predsedička súdu uvádza, že sťažnosť sťažovateľa zo dňa 2. 11. 2011 bola vybavená listom zo dňa 26. 4. 2012. Tu je potrebné zdôrazniť, že okresný súd pri vybavovaní sťažnosti nerešpektoval ustanovenie zákona č. 757/2004 Z. z. a sťažovateľ do dnešného dňa nedostal rozhodnutie súdu o predĺžení lehoty na vybavenie sťažnosti, ani žiadnym iným spôsobom jeho sťažnosť nebola vybavená. Vybavenie sťažnosti zo dňa 26. 4. 2012, na ktoré sa odvoláva predsedníčka súdu, sťažovateľovi doručené nebolo. Nemôže ostať bez povšimnutia, že štátna správa súdov tak ľahkovážne pristupuje k vybavovaniu sťažností účastníkov konania. Aj vzhľadom na túto skutočnosť je zrejmé, že v tomto prípade je daná právomoc Ústavného súdu SR zasiahnuť, pretože iné prostriedky nápravy porušovania práv sťažovateľa zlyhali (t. j. ústavná sťažnosť je pre sťažovateľa ultima ratio – posledný prostriedok).*

3. *V časti, kde sa ústavný súd dotazuje, či sťažovateľ trvá na ústnom prejednaní veci, uvádzame, že sťažovateľ s upustením od ústneho (verejného) prerokovania jeho sťažnosti súhlasí.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu, ako aj z predloženého spisu okresného súdu sp. zn. 25 Cb 130/2004 ústavný súd zistil tento doterajší priebeh konania:

Sťažovateľ podal 13. januára 2004 okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu (sp. zn. Rob/23/2004), ktorým si uplatnil právo na zaplatenie sumy 126 104 Sk s príslušenstvom proti odporcom v 1. a 2. rade.

Okresný súd vydal 11. februára 2004 platobný rozkaz, ktorým rozhodol, že odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní zaplatiť sťažovateľovi sumu 126 104 Sk spolu s úrokom z omeškania ročne do zaplatenia a nahradiť mu trovy konania v sume 6 305 Sk.

Proti platobnému rozkazu podali odporcovia v 1. a 2. rade odpor. V nadväznosti na to okresný súd ďalej vykonával procesné úkony súvisiace s doručením odporu proti platobnému rozkazu zo strany odporcov v 1. a 2. rade, pričom súdny spis previedol 21. apríla 2004 podľa rozvrhu práce do registra Cb.

Okresný súd 16. marca 2005 nariadil pojednávanie v predmetnej veci na 28. október 2005.

Pojednávanie uskutočnené 28. októbra 2005 za účasti všetkých strán bolo odročené na neurčito na účely doloženia dôkazov účastníkmi konania v lehote 60 dní.

Okresný súd ďalej nariadil pojednávanie na 19. júl 2006 a po jeho odročení pre neprítomnosť sťažovateľa na 4. máj 2007. Keďže pojednávanie nariadené na 4. máj 2007 sa neuskutočnilo pre neprítomnosť sťažovateľa, ako aj odporcu v 1. rade, okresný súd nariadil 27. marca 2008 nový termín pojednávania na 31. október 2008. Okresný súd 22. októbra 2008 zrušil uvedený termín pojednávania z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne bez ďalšieho postupu.

Po vykonaní zmeny rozvrhu práce bol predmetný spis 4. februára 2009 pridelený novému zákonnému sudcovi, ktorý 30. júla 2009 nariadil pojednávanie na 6. október 2009. Okresný súd uskutočnil 6. októbra 2009 meritórne pojednávanie vo veci, ktoré odročil na 1. december 2009. Uvedené pojednávanie ďalej odročil na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania.

Okresný súd po vykonaní procesných úkonov vo vzťahu k účastníkom konania (výzva na doručenie otázok pre znalca) v období od 11. februára 2010 do 29. júna 2010 uznesením č. k. 25 Cb/130/2004-193 z 27. júla 2010 ustanovil súdneho znalca z odboru cestnej dopravy a uložil mu vykonať znalecké dokazovanie a predložiť znalecký posudok v lehote 30 dní.

Po oznámení znalca okresnému súdu 14. októbra 2010, že znalecký posudok nemôže vypracovať, okresný súd uznesením č. k. 25 Cb/130/2004-200 z 26. októbra 2010 zmenil svoje predchádzajúce uznesenie a poveril vykonaním znaleckého dokazovania ďalšieho znalca z odboru cestnej dopravy.

Novoustanovený znalec 12. apríla 2011 oznámil okresnému súdu skutočnosti, ktoré preukazujú jeho zaujatosť. Po vyjadreniach účastníkov k zaujatosti znalca okresný súd uznesením č. k. 25 Cb/130/2004-216 z 19. augusta 2011 ustanovil novú znalkyňu, ktorá 27. októbra 2011 prevzala súdny spis.

Znalkyňa doručila 29. februára 2012 okresnému súdu znalecký posudok, ktorý tento súd 14. marca 2012 poslal účastníkom konania na vyjadrenie.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre

ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto dvoch práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho

konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, je rozhodovanie o náhrade škody vzniknutej na motorovom vozidle. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla, že ide o právne a skutkovo zložitejšiu vec vzhľadom na náročnosť dokazovania, ktorého súčasťou bola aj potreba vykonania znaleckého dokazovania. Podľa názoru ústavného súdu daná vec tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, nie je právne zložitá, aj keď pripúšťa určitý stupeň skutkovej zložitosti veci vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd okrem neúčasti sťažovateľa na pojednávaniach okresného súdu nariadených na 19. júl 2006 a následne na 4. máj 2007 (ktoré čiastočne ovplyvnili doterajšiu dĺžku konania) nezistil ďalšie skutočnosti, ktoré by mali byť pripísané na jeho ťarchu v súvislosti s doterajšou dĺžkou konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd v súlade s uvedeným konštatuje, že okrem nečinnosti bol postup okresného súdu aj neefektívny, a to najmä v súvislosti s tým, že znalecké dokazovanie v namietanom konaní bolo nariadené až 1. decembra 2009, t. j. takmer po šiestich rokoch od jeho začatia. Za neefektívnu považuje ústavný súd aj činnosť okresného súdu spojenú so zabezpečením znaleckého dokazovania.

Za neospravedliteľnú nečinnosť okresného súdu považuje ústavný súd obdobie medzi jednotlivými procesnými úkonmi okresného súdu v predmetnej veci, keď

- od pridelenia súdneho spisu zákonnému sudcovi 21. apríla 2004 do uskutočnenia prvého pojednávania okresného súdu 28. októbra 2005 uplynulo jeden a pol roka, resp. keď v ďalšom období od 4. mája 2007 do 30. júla 2009 uplynuli viac ako dva roky, kým bol nariadený ďalší termín pojednávania,

- v období od 1. decembra 2009 až do podania sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu, t. j. do 4. januára 2012 – teda počas viac ako dvoch rokov – okresný súd nenariadil žiadne pojednávanie vo veci.

Ústavný súd v zhode so svojou predchádzajúcou judikatúrou (napr. m. m. IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 486/2011) zohľadnil skutočnosť, že nie je ústavnoprávne akceptovateľné, že v namietanom konaní okresný súd po viac ako 8 rokoch od jeho začatia nerozhodol vo veci samej.

Pokiaľ okresný súd vo svojom vyjadrení argumentoval okrem iného aj vysokým počtom pridelených vecí, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 došlo k zbytočným priet'ahom (ktoré predstavujú viac ako polovicu z doterajšej dĺžky konania), a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia, pretože *„zdlhavosťou namietaného konania naďalej pretrváva a prehlbuje sa stav jeho právnej neistoty, v ktorej sa ocitol po totálnej škode motorového vozidla a najmä po riešení tejto poistnej udalosti*

poisťovateľom vozidla. Ako podnikateľ si dáva záležať na tom, že svoje záväzky uhradza riadne a včas. Avšak po totálnej škode motorového vozidla sa dostal prechodne do finančnej núdze, pričom dúfal, že jeho nárok bude čoskoro naplnený v rýchлом a efektívnom súdnom konaní. Plynutím času strácal dôveru v súdne orgány Slovenskej republiky, strácal dôveru v spravodlivosť a nadobudol pocit, že jeho právo na súdnu ochranu nemá reálny obsah. Pri rozhodovaní o výške primeraného zadosťučinenia si dovoľujeme požiadať, aby bolo zohľadnené aj to, že konanie pred okresným súdom nie je ešte stále ukončené (vo veci sa vykonáva znalecké dokazovanie), ako aj to, že sťažnosť sťažovateľa predsedníčka súdu odignorovala.“. So zreteľom na postup okresného súdu považuje sťažovateľ za primerané finančné zadosťučinenie sumu 4 000 €.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 25 Cb 130/2004 viac ako osem rokov a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu a to, že konanie vo veci sťažovateľa nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi sumu 3 000 € ako primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľovi, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. A. B. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní úhrady trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušalom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje celkovú sumu 269,58 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), ústavný súd uvedenú sumu trov konania zvýšil o príslušnú percentuálnu sadzbu platcu DPH 20 %, t. j. na sumu 323,50 €.

Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2012